

ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΥ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΑΦΟΡΩΝΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ

Ἄθανάσιος Θ. Φωτόπουλος

Ἐκ τῆς πλουσιωτάτης καί, δυστυχῶς, καταστραφείσης κατὰ τὸν σεισμόν καί τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1953 ἀρχαιολογικῆς συλλογῆς τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου Ζακύνθου, ὁ διατελέσας ἐπὶ μακρὸν ἀρχαιοφύλαξ ὀτρηρὸς ἐρευνητῆς τῶν ἱστορικῶν θεμάτων τῆς νήσου Λεωνίδας Χ. Ζώης¹ εἶχεν ἀνασύρει καὶ δημοσιεύσει εἰς τὴν ἐφημερίδα «Πατρίς»² τοῦ Πύργου Ἡλείας τρία ἐγγραφα τῶν προεπαναστατικῶν χρόνων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ἀρχεῖον τῆς Ζακύνθου. Ἱστορικὰ ἐγγραφα Πύργου». Ὁ τίτλος δὲν εἶναι ἀκριβής, διότι εἰς τὸν Πύργον ἀφοροῦν τὰ ἐγγραφα ὑπ' ἀριθ. 2 καὶ 3, ἐνῶ ὡς τόπος προελεύσεως τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ Τριπολιτσά, ἀφοῦ ἐκεῖ διέμενον ὁ ἀποστολεύς, ἦτοι ὁ πρῶν Δραγομάνος τοῦ Μορέως Θεοδόσιος Μιχαλόπουλος.

Ἐπειδὴ τὰ ἐγγραφα αὐτὰ δὲν ἔχουν ἐπισύρει μέχρι τοῦδε τὴν προσοχὴν τῶν ἐρευνητῶν, νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ ἀναδημοσιευθοῦν. Καὶ προβαίνομεν ἐνταῦθα εἰς τὴν ἀναδημοσίευσίν των μὲ διατήρησιν τῆς φράσεως καὶ ἐξομάλυνσιν τῆς ὀρθογραφίας καὶ τῆς στίξεως.

1

Θεοδόσιος Μιχαλόπουλος, πρῶν Δραγομάνος τοῦ Μορέως, πρὸς τὸν πρόξενον τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἀχρονολόγητον.

Τὴν εὐγένειάν σας, σεσιόρ κόντε, ἀκριβῶς προσκυνῶ.

Δὲν λείπω διὰ τοῦ παρόντος μου νὰ ἐκθέσω τὰ τῆς ἀγαθῆς μοι ὑγείας σας καὶ νὰ σᾶς φανερώσω ὅτι, ἐπειδὴ διὰ τοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὀρισμοῦ εἶναι

1. Ὁ Λεωνίδας Χ. Ζώης (1865-1956) διετέλεσεν Ἀρχαιοφύλαξ ἀπὸ τὸ 1911 ἕως τὸ 1935. Τὰ σημαντικτέρα ἔργα του ἦσαν τὸ «Λεξικὸν Ἱστορικὸν καὶ Λαογραφικὸν Ζακύνθου» (τ. Α'-Β', 1963) καὶ ἡ «Ἱστορία τῆς Ζακύνθου» (1955).

2. Ἀρ. 15784 / 28.8.1936.

νά δοθῆ μερικὸν κρασί, διὰ προβεζιόν³ τῆς ρούσικης ἀρμάτας⁴, ἀπὸ τὸν Μορέαν, τὸ ὅποιον μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχουν τὸν τόπον ποῦ νὰ τὸ βάλουν καὶ τὸν τρόπον διὰ νὰ τὸ ὑπάγουν, διὰ τοῦτο στέλνω τὸν παρόντα ἄνθρωπόν μου κύρ Ἀθανάσιον μὲ γράμμα τοῦ ὑψηλοτάτου πασᾶ αὐθέντου μου βεζύρη καὶ βαλῆ τοῦ Μορέως πρὸς τὸν δοξομεγαλοπρεπέστατον σερασκέρη⁵ τῆς βασιλικῆς ἀρμάτας, καὶ μὲ ἄλλο γράμμα πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα δραγομάνον τῆς ρωσικῆς φλόττας⁶, ὅπου ἀπὸ ἐκεῖ νὰ μοῦ στείλουν βαρέλια καὶ καΐκια διὰ νὰ λάβουν τὸ κρασί. Ὅθεν μὲ τὸ νὰ εἶναι μία ἀναγκαία ὑπόθεσις αὐτὴ καὶ διαταγὴ βασιλικὴ ὅπου νὰ δοθῆ τὸ ὀγληγορώτερον, παρακαλῶ τὴν εὐγένειάν σας νὰ λάβετε τὴν ἔννοϊαν νὰ στείλετε τὸν παρόντα ἄνθρωπόν μου μὲ ἐξεπίτηδες καΐκι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ βασιλικὴ ἀρμάδα νὰ δώσῃ τὰ γράμματα καὶ νὰ φέρῃ τὰς ἀποκρίσεις τὸ ὀγληγορώτερον.

Δὲν ἀμφιβάλλω εἰς τὴν φυσικὴν σας εὐγένειαν ὅτι θέλει προθυμοποιηθῆτε εἰς τὸ νὰ στείλετε τὸν παρόντα τὸ ὀγληγορώτερον, διὰ νὰ λάβῃ τάχιστον τέλος ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγὴν καὶ μένω ὑπόχρεως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὡς ὑπογράφομαι.

Πρόθυμος δοῦλος

Θεοδόσιος Μιχαλόπουλος, πρῶην δραγομάνος τοῦ Μορέως⁷.

Παρακαλῶ νὰ ἔχω μὲ πρῶτον τιμίαν σας ἀπόκρισιν διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ παρόντος.

Ἐκτελῶν σουλτανικὴν διαταγὴν περὶ προμηθείας οἴνου ἐκ Πελοποννήσου εἰς τὸν ρωσικὸν στόλον, ὁ Διοικητῆς (βεζύρης) τῆς Πελοποννήσου ἀπευθύνει –δι' ἀτόμου ἐμπίστου εἰς τὸν πρῶην δραγομάνον Θεοδόσιον– ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Ρῶσσον ναύαρχον καὶ τὸν διερμηνέα τοῦ ρωσικοῦ στόλου ζητῶν βαρέλια καὶ καΐκια διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ οἴνου.

Ὡς ἐσημείωσεν ὁ Λεωνίδας Ζώης, ἂν καὶ δὲν προσέθεσε τὴν χρονολογίαν καὶ

3. Προμήθεια (ιταλ. provvisione).

4. Στόλος (ιταλ. armata).

5. Στρατιωτικὸς διοικητής, διοικητῆς μεγάλης στρατιωτικῆς μονάδος (τουρκ. serasker).

6. Στόλος (ιταλ. flotta).

7. Περὶ τούτου βλ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, *Οἱ κοτζαμπάσχηδες τῆς Πελοποννήσου κατὰ τὴ δεύτερη τουρκοκρατία (1715-1821)*, Ἀθήνα 2005, σ. 82. Ὁ Θεοδόσιος διετέλεσε δραγομάνος τοῦ Μορέως ἕως τὰ ἔτη 1798-1799. Ἐπανεμφανίσθη μὲ τὸ αὐτὸ ἀξίωμα κατὰ τὴν περίοδον τῆς διοικήσεως τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τοῦ Βελῆ πασᾶ (1808 κέξ.). Ἄρα ἐξηγεῖται διατὶ ὑπογράφεται ὡς πρῶην δραγομάνος, ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ τὸ γεγονός ὅτι ἀπευθύνεται εἰς τὸν ἐν Ζακύνθῳ πρόξενον τῆς Ρωσσίας ὡς ἐντεταλμένος νὰ ἐκτελῆ ὑπηρεσίαν ἐμπίπτουσαν εἰς καθήκοντα δραγομάνου.

τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐγγράφου, ἢ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ ἀπηρθύνετο πρὸς τὸν πρόξενον τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Ζάκυνθον. Μετὰ τὴν βενετικὴν κατοχὴν τῶν Ἐπτανήσων νέοι κυρίαρχοι ἦσαν οἱ σύμμαχοι Ρῶσοι καὶ Τοῦρκοι. Τὸ ἐγγράφον δύναται νὰ χρονολογηθῇ μεταξὺ 21ης Μαρτίου 1800 καὶ 8ης Ἰουλίου 1807, ὅταν ἡ Ἐπτανήσος Πολιτεία εὕρισκετο ὑπὸ ρωσικὴν καὶ ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν.

2

Θεόδωρος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος καὶ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος Πύργου πρὸς τὸν πρωτοπαπᾶν Ζακύνθου Γεράσιμον τὸν Συμμάχιον. Πύργος, 22.12.1800.

Τῇ ὑμετέρᾳ φίλῃ μοι παναιδεσιμότητι καὶ λογιότητι τὸν ὀφειλόμενον ἐν Χριστῷ ἀνταποδίδομεν ἀσπασμὸν καὶ τὴν προσήκουσαν ἐν Κυρίῳ πρόσρησιν.

Μετὰ τὴν ἔρευναν τῆς μυριοποθήτου μοι αὐτῆς ὑγείας δηλοποιῶ ταύτη ὅτι μετὰ τὴν περιλαβὴν τῆς παναιδεσίμου αὐτῆς ἐπιστολῆς οὐκ ὤκνησα τὰ προσήκοντα ἐπιτελέσαι καὶ δῆτα ἐρευνήσας τ' ἀληθές καὶ πληροφορηθεὶς ἀπὸ τοῦς ἰδίους οἰκοκυραίους τοῦ μουκατᾶ⁸ τοῦ τότε χρόνου, ὅτε ἔδωκαν ὅλοι κοινῶς ὅσοι μετεῖχον εἰς τὸν αὐτὸν μουκατὰ διὰ τὸν εἰρημένον ζερεμὲ ἀνὰ ἑκατὸν δέκα πέντε εἰς τὰ πεντακόσια. Ταῦτα μαρτυροῦμεν κατὰ θεὸν ἐνώπιον τῆς παναιδεσιμότητός της καὶ τῶν τιμίων κριτῶν καὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐνταυθι⁹ μαρτύρων. Ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον, ἢ δὲ ὑμετέρα παναιδεσιμότης εἶη ὑγιαίνουσα κατ' ἄμφω.

αὐ' Δεκεμβρίῳ κβ' Πύργος

Τῆς ὑμετέρας παναιδεσιμολογιότητος ὅλως πρόθυμος εἰς τὰς ἐπιταγὰς της καὶ ἐν Χριστῷ.

Θεόδωρος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος καὶ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος Πύργου.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς προκύπτει ὅτι ὁ Πύργιος ἱερεὺς Θεόδωρος καὶ ὁ Ζακύνθιος πρωτοπαπᾶς Γεράσιμος Συμμάχιος¹⁰ συνεδέοντο. Ὁ δεύτερος, ὁ ὁποῖος προφανῶς ὑπῆρξε καὶ λόγιος, εἶχε ζητήσῃ δι' ἐπιστολῆς του πληροφορίας δι' ἄδηλον ζήτημα, ἴσως ἐκδικαζόμενον¹¹, ἔλαβε δὲ τὴν ἀπάντησιν τοῦ

8. Ὁ μουκατὰς (τουρκ. mukata'a) ἦτο μία φορολογικὴ ἐνότης. Βλ. *Encyclopaedia of Islam*² ἐν λ. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἀναφέρεται προφανῶς ὁ μουκατὰς τῆς ἐπαρχίας Πύργου.

9. Ἀναγνωστὸν ἐνταῦθα.

10. Τοῦτον ἀπαντῶμεν εἰς ἐγκύκλιον τὴν ὁποίαν ἐξέδωσε τὸ 1796. ΝΤΙΝΟΣ ΚΟΝΟΜΟΣ, «Σπυρίδων Δέ-Βιάζης (1849-1927). Ἀναγραφή τῶν ἔργων του» Ἐρακιστής, τ. Ζ' (1969), σ. 136, ὑπ' ἀρ. 112.

11. Βλ. τὴν φράσιν «τῶν τιμίων κριτῶν».

Θεοδώρου ὅτι κατὰ ἔρευνάν του οἱ «οἰκοκυραῖοι», οἱ ὅποιοι ὑπέκειντο εἰς φορολογίαν, ἐπλήρωσαν ὅλοι διὰ τὸν «ζερεμέ»¹² «ἐκατὸν δέκα πέντε εἰς τὰ πεντακόσια».

3

Οἱ Ζαπίτηδες [ἀστυνόμοι] Πύργου Μουσταφάγας καὶ Σεϊντάγας Λέλες πρὸς τὴν Γερουσίαν τῆς Ζακύνθου. Πύργος, 8.5.1806.

*Ἐκλαμπρότατοι Κύριοι σενατόροι¹³, φιλικῶς σᾶς χαιρετοῦμε.
1806, Μαΐου 8, Πύργος.*

Μὲ τὸ παρὸν φιλικόν μας γράμμα ἐρχόμαστε νὰ σᾶς φανερώσουμε πὼς αὐτοῦ εἰς τὸ νησίον Ζακύνθου ἓνας κάποιος Μαχμούτης Τοῦρκος, υἱὸς ἐνὸς κάποιου Κοντοαχμέτη¹⁴ (τὸν ὁποῖον, ὄντας κλέφτης καὶ κακοποιὸς ἀνθρώπος, τὸν σκότωσε ὁ πασᾶς εἰς τὴν Τριπολιτζά) καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς του, χειρότερος ἀπὸ τὸν πατέρα του εἰς τὰ κακὰ ὁποῦ ἔκανε εἰς τοὺς πτωχοὺς χριστιανοὺς ραγιάδες, σκοτωμοὺς καὶ κλεψιές, ἔφυγε καὶ ἤλθε αὐτοῦ διὰ νὰ φυλακτῆ καὶ διὰ αἴτησίν του¹⁵ ὁποῦ τὸν γυρεῦει ὁ πασᾶς ἀπὸ τοῦτα τὰ μέρη ὡσάν Λαλιώτης¹⁶ ὁποῦ εἶναι, καθημερινῶς στέλνει μπασιραίους¹⁷ καὶ ξοδιάζονται ἀδίκως καὶ παραλόγως οἱ πτωχοὶ χριστιανοί. Καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμε τὴν ἐκλαμπρότητά σας, ὡσάν φίλοι καὶ γείτονες ὁποῦ εἴμαστε, νὰ θέλετε πιάσετε αὐτὸν τὸν κακότροπον Μαχμούτη νὰ μᾶς τὸν στείλετε νὰ τὸν στείλωμε τοῦ πασᾶ εἰς Τριπολιτζά, διὰ νὰ γλιτώσουμε καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τῆς καταδρομῆς καὶ τὰ ἔξοδα. Καὶ ἡ ἐκλαμπρότη σας ὅ,τι ζητήματα ἢ ὑποθέσεις θέλει κάμει ἀπὸ ἐμᾶς, εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ κάμωμε τὸ θέλημά σας. Μάλιστα αὐτὸς ὁ Μαχμούτης, ξεχωριστὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα κακὰ ὁποῦ ἔχει καμωμένα, τῆς ἀπερα-

12. Ἀναγνωστέον τζερεμέ (τουρκ. cereme) = πρόστιμον.

13. Γερουσιασταί (ιταλ. senatore = γερουσιαστής).

14. Λαλαῖος ληστής ποῦ ἐπεδίωκε νὰ διορισθῆ ἄρματολός τῶν Καλαβρύτων. Οἱ κοτζαμπάσῃδες τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς τὸν ἐχρησιμοποίησαν διὰ νὰ θέσουν ἐκποδὸν τὸν κλέφτην Θανάσην Πετιμεζᾶν. Ἐπίσης, προσεπάθησε νὰ φονεύσῃ τὸν κλέφτην Γιαννιᾶν. ΑΘΑΝ. Θ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ὁ.π., σσ. 435, 440, 442.

15. Δηλ. ἦτο καταζητούμενος.

16. Μουσουλμάνος ἀλβανικῆς καταγωγῆς ἀπὸ τοῦ Λάλα τῆς Ἡλείας. Περὶ τῆς κόμης Λάλα καὶ τῶν κατοίκων της βλ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, «Οἱ Λαλαῖοι Τουρκαλβανοί», Ἐπετηρὶς τῆς Ἐταιρείας Ἡλειακῶν Μελετῶν, τ. Β' (1983), σσ. 419-443, ὅπου καὶ ἡ παλαιότερα σχετικὴ βιβλιογραφία.

17. Γραπτέον μουμπασιραίους = ἐκτελεστικὰ ὄργανα, δικαστικούς κλητῆρας (τουρκ. mumbasir).

σμένες βρίσκοντας εἰς τὸν δρόμον δύο καλογέρους ὁποῦ ἐπεριπατοῦσαν καὶ ἐζητοῦσαν ἐλεημοσύνην διὰ τὸ μοναστήρι τους, ἐσκότωσε τὸν ἕνα καὶ τὸν ἔγδυσε, τοὺς ἐπῆρε ἕως καὶ τὰ ἅγια λείψανα. Καὶ τί λογῆς ἄνθρωπος εἶναι ἡμπορεῖτε νὰ βεβαιωθῆτε ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους καπιταναίους ὁποῦ βρίσκονται αὐτοῦ, καὶ τοιοῦτης λογῆς κάνοντας καὶ ἡ ἐκλαμπρότης σας θέλει ἡσυχάσουν τὰ κακὰ τόσον ἀπὸ Ζάκυνθο, ὡσὰν καὶ ἀπὸ τὸν Μορέα.

Θέλει σᾶς εἶναι γνωστὸν πὼς τὲς ἀπερασμένες ἕνας κακοποιὸς Τοῦρκος Λαλιώτης ὀνόματι Μοῦρτος¹⁸ ἔφυγε ἀπὸ Πάτραν καὶ ἐπῆγε νὰ φυλαχτῆ εἰς Ἁγίαν Λαύρα καὶ ἔγραψε τοῦ Γενάτου¹⁹ ὁ ἐνδοξότατος Ἀχμέταγας, βοῖβόντας τῆς Πάτρας, καὶ τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς Τριπολιτζὰ τοῦ πασᾶ διὰ νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν κηδεῖαν. Τὸ λοιπὸν σᾶς περικαλοῦμε καὶ ἡμεῖς δι' αὐτὸν τὸν κλέφτην Μαχμούτη νὰ μᾶς τὸν στείλετε διὰ νὰ γλιτώσωμε καὶ ἐμεῖς καὶ οἱ πτωχοὶ ραγιαδες ἀπὸ τὰ καθημερινὰ ἐξοδα καὶ ἀδικίες, καὶ εἴμαστε βέβαιοι εἰς τὴν φιλίαν πὼς θέλει μᾶς κάμετε αὐτὴν τὴν χάριν, τὸ ἴδιο θέλει κάμωμε καὶ ἡμεῖς εἰς ὅ,τι μᾶς γράψετε. Καὶ μένομε.

Οἱ φίλοι σας Μουσταφαγᾶς καὶ Σεϊνταγᾶς Λέλες²⁰, ζαπιτάδες²¹ Πύργου.

Κατὰ τὸν Α. Χ. Ζώνη, ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ ἐστάλη πρὸς τοὺς Γερουσιαστὰς τῆς Ζακύνθου, φέρει δὲ τὰς σφραγίδας τῶν δύο ἐπιφανῶν Λαλαίων. Δὲν εἶναι γραμμὴν ἀπὸ λόγιον ἄνδρα²², ἀλλὰ εἰς αὐτὴν παρατηροῦνται ἀρκετὰ στοιχεῖα τῆς δημώδους γλώσσης (συντάξεως καὶ λεξιλογίου). Δι' αὐτῆς οἱ Λαλαῖοι «ζαπιτάδες» τοῦ Πύργου ζητοῦν τὴν σύλληψιν τοῦ καταφυγόντος εἰς τὴν Ζάκυνθον Λαλαίου ληστοῦ Μαχμούτη, υἱοῦ τοῦ Κονταχμέτη ἐκτελεσθέντος ἀπὸ τὸν Διοικητὴν τῆς Πελοποννήσου. Λέγουν ὅτι ἐξ αἰτίας του ὑπέφεραν καὶ ἤθελαν ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ αὐτόν, ὅπως χαρακτηριστικῶς ἔγραψαν: «διὰ νὰ γλιτώσωμε καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὲς καταδρομῆς καὶ τὰ ἐξοδα». Εἰς ἀνταπόδοσιν ἐκφράζουν τὴν προθυμίαν των ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς ὅ,τι τοὺς ζητηθῇ.

18. Οὗτος ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του 200 Λαλαῖους εἶχε διορισθῆ ὑπὸ τοῦ βοεβόδα «ἀρματολὸς» τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, *ὁ.π.*, σσ. 434, 440. Ἐπέτυχε τὴν ἐξόντωσιν τοῦ κλέφτη Θανάση Πετιμεζᾶ ἡγούμενος ἰκανῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐκ Λαλαίων, Τούρκων καὶ Ἑλλήνων. *Ὁ.π.*, σ. 442.

19. Λέξις ἀκατανόητος. Ἴσως πρόκειται περὶ τυπογραφικοῦ σφάλματος ὀφειλομένου εἰς τοὺς στοιχειοθέτας τῆς ἐφημερίδος «Πατρίς».

20. Τὸν Σεϊντάγαν ἀπαντῶμεν τὸ 1791 ὡς ζαπίτην Πύργου. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, *ὁ.π.*, σ. 428. Περὶ τοῦ ἀνδρὸς βλ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡ. ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, *Ἡ Ἥλεια ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν Ἀθήναις 1950, σσ. 27-30.

21. Ἡ τουρκ. λέξις zabıt σημαίνει τὸν ἀξιωματικόν, τὸν (ἀστυνομικόν) φυλάττοντα τὴν τάξιν. ΠΑΥΛΑΚΗ Β. ΜΕΛΙΤΟΠΟΥΛΟΥ, *Λεξικὸν τουρκο-ἐλληνικόν*, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1934, σ. 569.

22. Περὶ Ἑλλήνων γραμματέων τῶν ἐπιφανῶν ἀγάδων τοῦ Λάλα βλ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, *ὁ.π.*, σ. 424. Ὡς γραμματεὺς τοῦ Σεϊντάγα ἀναφέρεται ὁ ἐκ Πύργου Γ. Αὐγερινός.

ABSTRACT

PRE-REVOLUTIONARY DOCUMENTS FROM THE ZAKYNTHOS
ARCHIVES CONCERNING THE PELOPONNESE**Athanasius Th. Photopoulos***Former Professor of Modern Greek History at the University of Patras*

From the very rich and, unfortunately, of damaged during the earthquake and fire of 1953 archival collections of archives of Zakynthos, their director Leonidas Ch. Zois had published in the newspaper *Patris* which was published in Pyrgos three documents of the pre-revolutionary years under the title “*From the old archive of Zakynthos. Historical Documents concerning the Town of Pyrgos*”. The evidence of these documents has not yet caught the attention of researchers, so they are republished here with some comments. The contents of the three documents are related to the occupation of the Ionian Islands by Russian and Turkish troops (1800-1807), to tax matters (from a letter from Pyrgos to the High Priest of Zakynthos Gerasimus Symmachios (December 22, 1800) and to the request of the Lallioties police officers of the city Pyrgos Mustafaga and Seidaga about the capture and dispatch of a Lalliotie robber Mahmud son of Kondahmet (May 8, 1806).